

SAUMATTOMIEN PALVELUKOKONAISUUKSIEN KEHITTÄMINEN KANSALLISEN JA ALUEELLISEN YHTEISTYÖN KEINAIN

Tietohallintojohtaja Timo Valli
Pirkanmaan sairaanhoitopiirin kuntayhtymä

1. Taustaa

Kansallinen hanke terveydenhuollon tulevaisuuden turvaamiseksi antoi toimeenpano-ohjelmassaan 17 suositusta, joilla luotsataan Suomen terveydenhuoltoa eteenpäin väestön vanhenevan ikärakenteen ja palvelun tuottajia uhkaavan työvoimapulan sekä monen muun nykyisen ja tulevan uhkatekijän vallitessa. Valtioneuvosto teki toimeenpano-ohjelmaa tukevan periaatepäätöksen.

Toimeenpano-ohjelman suosituksissa keskeistä on toiminnan järjestäminen siten, että väestölle voidaan taata hoidon saatavuus ja laatu kaikilla alueilla asiakkaan maksukyvystä riippumatta. Terveydenhuolto organisoidaan uudelleen kahden painopisteen – seutukunnan ja erityisvastuualueen – ympärille. Seutukunnallisella tasolla etsitään ne perusterveydenhuollon ja erikoissairaanhoidon lähipalvelut, jotka voidaan saada aikaan seudun terveydenhuollon toimiyksiköiden (mahdollisesti ml. aluesairaalat) avulla siten, että suositusten mukainen hoitoon pääsy ja toiminnan laatu toteutuvat. Erityisvastuualueella sairaanhoitopiirit toisaalta sopivat työjaosta pienten potilasmäärien, sairaanhoidon palvelujen ja tukipalvelujen (tietohallinto!) osalta ja toisaalta toimivat yhteistyössä kunkin sairaanhoitopiirin palvelujen kehittämiseksi.

Viimeisin suuri hyvinvointipalvelujen valtakunnallinen kehittämishanke, Makropilotti, on päättynyt Satakunnassa. Makropilotista tehty laaja arviointi kertoo, että sen kokemuksista voidaan oppia paljon. Erityisesti koskien yhteistyötä eri tasoilla ja tasojen välillä, Makropilotti oli se ”välttämätön oppi”, joka tarvitaan uusissa hankkeissa lähdeittäessä kehittämään alueellisia toimintamalleja ja niitä tukevaa tietoteknologiaa. Vaikka uudet saumattomia palveluketjuja kehittävätkin alueet ovat monessa suhteessa Satakuntaa paremmassa asemassa, yhteistyö koko hyvinvointipalvelujen kentässä, toimintayksiköiden, kuntien, alueiden ja valtakunnan tasolla ei onnistu itsestään, vaan vaatii määrätietoista työskentelyä ja uutta laajempaa vastuunottoa tekijöiltään.

Kansallisen terveysprojektin toimintaohjelma on suuri yhteistyöhaaste. Nyt viimeistään on kaikille selvää, että terveydenhuollossa toimiyksikköjen – sairaalan, klinikan tai terveyskeskuksen – toiminnan kehittämisessä ei voida lähteä vain oman laitoksen sisältä, vaan kehittämisen tulee perustua alueen kuntien asukkaiden terveystarpeisiin ja ottaa huomioon oman sekä lähialueiden terveydenhuollon muut resurssit. Alueellinen yhteistyö – toteutettuna sekä seutukunnallisesti että erityisvastuualueittain – on kriittinen menestystekijä muodostettaessa uusia alueellisia terveydenhuollon rakenteita ja toimintamalleja. Yhteistyö valtakunnallisella tasolla tuottaa alueellisen toiminnalle selkeät kansallisesti asetetut tavoitteet (vähimmäisnormit), jotka tukevat alueellista kehittämistä.

2. Saumattomien palvelukokonaisuuksien kehittäminen kansallisen ja alueellisen yhteistyön keinoin

Esitys käsittelee julkisesti rahoitetun terveydenhoidon ja muiden hyvinvointipalvelujen mahdollisuuksia uudistua kansallisen terveysprojektin suositusten mukaisesti luomalla uudenlaista toimintaa ja uudenlaisia rakenteita. Tavoitteena on väestön tarpeita vastaava palvelujärjestelmä, joka joillakin alueilla rakentuu olemassa olevia organisaatioita yhdistämällä, mutta kaikilla alueilla erityisesti organisaatioiden työnjakoa kehittämällä – siis alueellisen verkostoitumisen kautta.

Uutta asiakaslähtöistä ja saumatonta toimintatapaa tukeva tietoteknologia vaatii tilaajayhteistyötä kaikilla tasoilla ja yhteistyötä tietoteknologisia ratkaisuja ja palveluja tuottavien yritysten kanssa. Usein tuettavat palvelukokonaisuudet kattavat monia toimiyksiköitä laajalla alueella jolloin yritysten tulee organisoitua yritysryhmäksi, joka yhteistyön kautta pystyy tarjoamaan tarvittavat kokonaisuuden tuottamiseksi tarvittavat tietoteknologiset. Valtakunnallisen tason yritysyhteistyössä tuetaan kansallista terveydenhuollon ohjelmistotuotekehitystä käyttämään avoimia kansallisia standardeja ja perustamaan ohjelmistojen tietosuoja ja –turva kestäviin ja laillisiin ratkaisuihin.

3. Esityksen sisällön jäsentely

Saumattomien palvelukokonaisuuksien kehittämisessä tarvittavan yhteistyön kuvaamisessa keskitytään toiminnalliseen yhteistyöhön valtakunnallisella ja kahdella alueellisella tasolla – seutukuntatasolla ja erityisvastuualueetasolla. Uudet toimintamallit ja rakenteet mahdollistava tietoteknologia edellyttää teknologiaratkaisujen tilaajien yhteistyötä yritysten kanssa kaikilla tasoilla.

Esityksen sisältö jakaantuu siten:

- Uusien toimintamallien ja rakenteiden kehittämiseen terveydenhuollossa
- Valtakunnalliseen yhteistyöhön terveydenhuollon tietoteknologiaratkaisujen kehittämiseksi ja
- Alueellisia toiminnallisia ratkaisuja tukevan tietohallinnon kehittämiseen.

Lopuksi esitetään yhteenveto kansallisen ja alueellisen yhteistyön muodoista.

4. Uusien toimintamallien ja rakenteiden kehittäminen terveydenhuollossa

5. Valtakunnallinen tietoteknologia- ja yritysyhteistyö

6. Alueellinen tietohallintoyhteistyö

7. Yhteenveto

8. Lopuksi